

ANEXA 3: RAPORT DE EVALUARE A IMPACTULUI PROIECTULUI/PROGRAMULUI

I. Rezumatul proiectului:

Denumirea proiectului/programului: Construcția platformelor pentru depozitarea deșeurilor solide/managementul deșeurilor solide

Codul proiectului/programului: 9214

Data aprobării finanțării: 20.09.2010 (conform deciziei CNCDR nr. 13/10)

Localizarea proiectului/programului: Regiunea Centru, raioanele Orhei, Călărași și Strășeni, comunele Vatici, Seliște, Isacova, Neculăieuca, Morozeni, Puținței și Ghetlova (raionul Orhei); Săseni (raionul Călărași); Codreanca (raionul Strășeni) (satele: Vatici, Tabăra, Curchi, Seliște, Mana, Lucașeuca, Isacova, Neculăieuca, Morozeni, Breanova, Puținței, Dișcova, Noroceni, Ghetlova, Hulboaca, Vîprova (raionul Orhei); Săseni, Bahu (raionul Călărași); Codreanca, Lupa-Recea (raionul Strășeni)).

Data demarării – actual: 17.03.2011

Data finalizării - planificat: 18 luni

Data finalizării - posibil: 20.12.2012 (conform deciziei CNCDR nr. 19/12)

Bugetul total: mii lei 17 928,3 mii lei

1. Descrierea succintă a contextului general al proiectului/programului, conform cererii de finanțare:

Proiectul dat a avut drept scop organizarea și realizarea unui sistem eficient de gestionare a deșeurilor menajere solide (DMS) în 20 de localități din 3 raioane: Orhei, Călărași și Strășeni, care după implementare urma să aibă un impact pozitiv în ce privește protecția factorilor de mediu.

2. Intervenția logică a proiectului/programului, conform cererii de finanțare:

Obiectivele proiectului:

Organizarea managementului deșeurilor, care după implementare va asigura durabilitatea în domeniul protecției factorilor de mediu.

Realizarea unui sistem eficient de gestionare a deșeurilor menajere solide (DMS) în 20 localități din 3 raioane: Orhei, Strășeni, Călărași.

II. Raport de evaluare a impactului proiectului/programului

Denumirea proiectului/programului:	Construcția platformelor pentru depozitarea deșeurilor solide/managementul deșeurilor solide
Codul proiectului/programului:	9214
Data evaluării:	23.07.2020 – 10.09.2020
Regiunea de Dezvoltare:	Centru
Apelul:	2010
Prioritatea SDR:	Prioritatea 3 „Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice” Măsura 3.2 „Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor solide, inclusiv colectarea separată, reciclarea și crearea poligoanelor moderne de stocare a deșeurilor nereciclabile”
Solicitantul:	Primăria comunei Vatici, r-nul Orhei
Beneficiari:	25 de mii de locuitori ai celor 20 de localități (Vatici, Tabăra, Curchi, Seliște, Mana, Lucașeuca, Isacova, Neculăieuca, Morozeni, Breanova, Puținței, Dîșcova, Noroceni, Ghetlova, Hulboaca, Vîprova (raionul Orhei); Săseni, Bahu (raionul Călărași); Codreanca, Lupa-Rece (raionul Strășeni)), 68 de agenți economici, 107 instituții publice
Bugetul total al proiectului/programului, mii lei:	17 928,3 mii lei
Suma alocată din FNDR, mii lei:	3 727,5 mii lei
Contribuția Solicitantului, mii lei:	431,0 mii lei
Alte surse, mii lei:	-
Buget valorificat, mii lei	3 727,5
Raportor (numele, prenumele, funcția)	Grosu Vadim, specialist cooperare externă, al ADR Centru
Coordonator (numele, prenumele, funcția)	Jardan Viorel, director ADR Centru
Criteriile de evaluare	Analiza performanței
1. Relevanța	

<p>În ce măsură obiectivul general și obiectivele specifice ale programului/proiectului contribuie la implementarea politicii de dezvoltare regională/rurală sau alte politici/documente strategice sectoriale relevante (spre exemplu: SNDR, SDR, strategiile de dezvoltare social-economică a localității / raionului, planurile de acțiuni, etc.)?</p>	<p>Proiectul se încadrează în prevederile Strategiei de dezvoltare regională Centru: Prioritatea 3 „Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice”, Măsura 3.2 „Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor solide, inclusiv colectarea separată, reciclarea și crearea poligoanelor moderne de stocare a deșeurilor nereciclabile”. Totodată, un plan strategic local care ar prevedea dezvoltarea sistemului de management integrat al deșeurilor solide, inclusiv colectarea separată, reciclarea și crearea poligoanelor moderne de stocare a deșeurilor nereciclabile nu există în cadrul primăriilor solicitante. Astfel primăriile beneficiare, pe viitor, ar trebuie să prevadă un document de politici de nivel local, care ar prevedea dezvoltarea social – economică a localităților implicate în proiect.</p>
<p>În ce măsură conținutul programului/proiectului corespunde necesităților specifice ale grupurilor țintă?</p>	<p>Zona în care este implementat proiectul este deosebită prin peisajul natural și turistic. În regiunea respectivă sunt amplasate 4 complexe monastice. Cele 20 de localități sunt situate în inima Codrilor. Multe localități sunt vizitate regulat de turiști, însă aspectul localităților cu gunoiști necorespunzătoare duce la dezamăgirea acestora. În fiecare localitate se găsesc izvoare și fântâni, ale căror ape sunt poluate datorită amplasării necorespunzătoare a gunoiștilor. Pentru menținerea valorilor naturale din regiune, este necesar de educat populația din zona respectivă în spiritul unor „cetățeni responsabili” ai comunității, prin crearea condițiilor de colectare și evacuare a deșeurilor. Majoritatea localităților sunt poluate cu deșeuri aruncate aleatoriu, astfel monitorizarea procesului de aruncare a deșeurilor în locuri neautorizate este insuficientă. Serviciile raionale de mediu nu au destui specialiști care să monitorizeze regulat acest proces și să amendeze persoanele care depozitează neregulamentar deșeurile. Proiectul presupune crearea unui serviciu de salubritate care ar gestiona eficient sistemul de management al deșeurilor, care ar monitoriza permanent procesul de precolectare și transportare a deșeurilor la gunoiștea autorizată. În acest sens, proiectul este relevant și vine întru crearea condițiilor adecvate de trai pentru populație, prin protejarea valorilor naturale și spirituale.</p>

<p>Există un cadru logic al programului/proiectului? Care este calitatea acestuia. Intervenția logică este clară ?</p>	<p>Proiectul respectiv dispune de cadrul logic. Astfel în linii generale, calitatea cadrului logic este acceptabilă, deoarece conține toate elementele constructive și descrie suficient de clar logica intervenției propuse. Cu toate acestea, logica privind ordinea desfășurării activităților în cadrul proiectului este un pic inversată, ceea ce poate duce la apariția unor riscuri serioase în plan de implementare a proiectului.</p> <p>Totodată obiectivul general și obiectivele specifice din nota conceptuală sunt expuse diferit de cele din cadrul logic, fapt ce induce în eroare înțelegerea scopului proiectului. La fel, nu există o delimitare clară între rezultate, produse și indicatorii care-i reprezintă.</p>
<p>Indicatorii stabiliți la nivel de obiective, rezultate și produse corespund criteriilor SMART?</p>	<p>În matricea cadrului logic unii indicatorii sunt diferit expuși față de cererea de finanțare, spre ex: în matricea cadrului este denumit indicatorul de rezultat 8450 de gospodării ce vor beneficia de servicii, care în cererea de finanțare lipsește. Cu toate acestea, au fost efectuate îmbunătățiri ale Notei conceptuale și ale bugetului de proiect cu argumentările necesare, în care respectivul indicator a fost introdus și luat în calcul. Indicatorul de produs „10 mii de buclele răspândite” din cererea de finanțare nu este definit în matricea cadrului logic.</p> <p>Unii indicatori cum ar fi: îmbunătățirea condițiilor mediului ambiant: apa, aer, sol; îmbunătățirea sănătății populației din localitățile date; diseminarea rezultatelor proiectului la nivel regional, constituie mai mult niște efecte.</p>
<p>În ce măsură riscurile și ipotezele au fost analizate și luate în considerație în procesul de elaborare/planificare a programului/proiectului?</p>	<p>Preconțițiile și riscurile nu au fost specificate în cadrul logic în măsura cuvenită. Preconțițiile, care din start presupuneau succesul proiectului, nu au fost analizate. Riscurile denumite în cadrul logic sunt mai mult niște riscuri care pot fi controlate și înlăturate de către implementatorii proiectului. În conținutul proiectului nu există un mecanism de management al riscurilor.</p>

<p>Au fost introduse careva modificări în cadrul proiectului? Dacă da, în ce măsură acestea au dus la îmbunătățirea acestuia?</p>	<p>Conform cererii de finanțare, deșeurile colectate urmau a fi transportate la poligonul din orașul Orhei. Construcția poligonului de depozitare a deșeurilor, pentru localitățile beneficiare, era preconizată pentru a II etapa de implementare a proiectului. După examinarea proiectului la faza sa inițială, acesta a fost verificat, au fost efectuate vizite în teren, privind examinarea nivelului de pregătire a propunerii de proiect pentru implementare. Ca urmare, comisia a prezentate niște recomandări de îmbunătățire de care s-a ținut cont și care, într-un final, a dus la modificarea Notei conceptuale a proiectului și a Bugetului acestuia. Este de menționat că decizia privind depozitarea deșeurilor la poligonul Orhei nu a fost coordonată cu organele abilitate. Astfel, Inspecția Ecologică Orhei a interzis depozitarea deșeurilor transportate din alte localități, motivând prin faptul că capacitatea de depozitare a poligonului respectiv este limitată. Ca urmare a acestei situații, a fost elaborat proiectul tehnic pentru construcția unui nou poligon în aria localităților implicate în proiect. Conform documentației tehnice, amplasarea poligonului este prevăzută în extravilanul localităților Neculăieuca și Morozeni. Selectarea terenului pentru amplasarea poligonului a fost efectuată în conformitate cu cerințele și standardele pentru construcția obiectivului respectiv. Amplasarea poligonului era favorabilă pentru toți beneficiarii, atât din punct de vedere a localizării acestuia, diminuând cheltuielile pentru transport, cât și din punct de vedere a respectării normelor sanitare și ecologice.</p> <p>Altă modificare ține de proiectul de execuție a obiectivului „Platforme de colectare a deșeurilor menajere (tip I (5,4x2,7 și tip II (4,4x2,7))”, care prevede separarea deșeurilor din plastic de cele menajere prin instalarea unei plase metalice între ele.</p>
<p>2. Eficienta</p>	
<p>Au fost alocate suficiente resurse în program/proiect pentru a asigura atingerea obiectivelor/ rezultatelor propuse? Au fost acestea utilizate în mod adecvat/optim?</p>	<p>În urma verificării și expertizării proiectului tehnic pentru construcția poligonului, costul total al proiectului a fost estimat la 17 928,3 mii lei. Sursele financiare necesare pentru implementarea proiectului au fost mobilizate la timp și în volumul planificat.</p> <p>Pe parcursul implementării proiectului, din FNDR a fost valorificată suma de 3727,5 mii lei. Contribuția aplicantului de 431,0 mii lei, care prevedea „Amenajarea spațiilor verzi”, „Lichidarea gunoiștilor neautorizate”, „Instalarea urnelor stradale” nu a fost alocată, cel puțin din punct de</p>

	<p>vedere financiar. Deși urnele stradale au fost instalate teritorial, nu exista acte confirmative, care ar demonstra acest lucru. Conform contractului de achiziții publice privind construcția poligonului de depozitare a deșeurilor menajere solide, încheiat cu SRL „Moldsercon”, din FNDR s-a alocat un avans de 787.7 mii lei, dintre care valorificate au fost doar 481.6 mii lei pentru decopertarea stratului vegetal și a drumului de acces la poligon. Suma alocată nu a fost valorificată integral din cauza conflictului apărut ca urmare a dezacordului populației legată de amplasarea fizică a poligonului. Suma restantă din avans, precum și toată documentația tehnică în baza acordului adițional de reziliere pe cale amiabilă a contractului de antrepriză au fost restituite ADR Centru. Ulterior, Proiectul a fost retras din finanțare prin decizia CNCDR nr. 19/12 din 20 decembrie 2012 cu privire la implementarea unui proiect, iar mijloacele financiare alocate acestuia – redistribuite la alte proiecte.</p>
<p>A fost respectat planul de implementare? Activitățile au fost implementate la timp?</p>	<p>Contractarea antreprenorilor și a companiilor de livrare a utilajului și tehnicii a fost efectuată în termeni utili și la costuri rezonabile. Contractele de livrare a bunurilor materiale au fost executate satisfăcător, cu devieri nesemnificative în timp, care nu au influențat negativ desfășurarea proiectului.</p> <p>Lucrările de construcție a platformelor de precollectare a deșeurilor menajere solide, unde urmau să fie amplasate containerele, au fost executate cu devieri considerabile, atât de la termenii stabiliți în contractul nr.05/5 semnat cu SRL „Geocorp” pe data de 12.05.2011, cât și cu încălcări serioase a procesului tehnologic. Astfel durata de execuție a lucrărilor stabilită în contract s-a extins de la 3 luni de zile la 1 an de zile. Construcția poligonului, conform contractului de antrepriză nr. 37/6 din 03 august 2012, a demarat în termenii stabiliți, însă din motivul expus mai sus, în baza acordului adițional nr. 37/9 din 04 decembrie 2012 la contractul de antrepriză 37/6 din 3 august 2012, în luna noiembrie 2012 au fost stopate lucrările de construcție a obiectului.</p> <p>La momentul evaluării impactului proiectului, containerele de colectare a deșeurilor nu erau amplasate la platformele construite conform numărului destinat pentru aceste platforme; platformele, în marea lor majoritatea, nu mai au uși; carcasa metalice ale acestora sunt în mare parte deteriorate; containerele, urnele stradale nu sunt vopsite, ci sunt lăsate pradă coroziei, gunoșiile</p>

	<p>neautorizate nu au fost pe deplin lichidate, ori s-au creat și alte gunoști neautorizate, dat fiind faptul că întreprinderea municipală „Sfatul Codrenilor” așa și nu a ajuns să activeze în domeniul colectării, depozitării și reciclării deșeurilor menajere solide. Conform planului de activitate propus era specificată elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru crearea pe viitor a unei gunoște autorizate, precum și desfășurarea unui sondaj referitor la opinia cetățenilor asupra funcționării serviciului de salubritate și identificării problemelor potențiale. Activitățile respective nu au fost desfășurate fapt ce a contribuit la stoparea obținerii rezultatelor scontate.</p>
<p>Care au fost produsele programului/proiectului obținute? Au fost acestea calitative și livrate în timp, precum și conform bugetului alocat?</p>	<p>Calitatea produselor proiectului variază de la caz la caz. Este de remarcat faptul, că APL-urile de la bun început nu au reușit să asigure, în permanență, condiții adecvate pentru executarea eficientă a lucrărilor de construcție; nu aveau o poziție clară referitor la parteneriat și la funcțiile și atribuțiile lor în cadrul acestui parteneriat. Pe parcursul implementării proiectului, bugetul, dar și alte componente din cadrul proiectului au suferit careva modificări, în scopul îmbunătățirii calității acestuia. În perioada respectivă au fost construite 77 platforme pentru colectarea selectivă a deșeurilor menajere solide, au fost achiziționate 308 containere pentru colectarea deșeurilor, 600 de urne stradale, 2 autospeciale pentru transportarea deșeurilor cu încărcare laterală, 1 presa de balotare a plasticului, a fost creată 1 Societate pe Acțiuni, care să presteze serviciile de salubritate a localităților beneficiare a proiectului, a fost achiziționată tehnică de calcul, mobilier și inventar pentru buna funcționare a prestatorului de servicii de salubritate nou creat. Din relatările populației privind starea deplorabilă a drumurilor, pentru accesul liber al autospeciailor, platformele ar fi fost bine de reamplasat. Calitatea platformelor construite lasă de dorit. Platformele pentru amplasarea containerelor sunt construite din carcasă metalică, având fundația din beton. La momentul evaluării proiectului respectiv la unele platforme carcasa metalică era deteriorată, la multe dintre acestea lipseau ușile din plasă metalică, fundația de beton se măcina, iar în jurul platformelor nu era îngrijit, ceea ce ne indică direct asupra faptului că, de facto, serviciul de salubritate nu funcționează, decât în formatul vechi, în care a activat și până la implementarea proiectului.</p> <p>Una din situațiile alarmante a fost legată de calitatea nesatisfăcătoare a containerelor de colectare selectivă a deșeurilor menajere. Metalul din care au fost confecționate acestea este foarte subțire. Roțile</p>

acestora sunt impracticabile, având o dimensiune foarte mică comparativ cu volumul și capacitatea containerelor. Din aceste considerente, containerele au o mobilitate redusă, iar sensul existenței plasei metalice la platforme este practic nul. Containerele sunt păstrate sub cerul liber, fiind supuse unui grad avansat de coroziune. Termenele contractuale cu agentul economic S.C. „Tocando Grup” SRL, care a vândut și livrat containerele, nu au fost respectate. Ca urmare, ADR Centru a înștiințat antreprenorul că-i va calcula penalități pentru depășirea termenelor de livrare.

Cea mai alarmantă situație a fost legată de construcția poligonului. Impedimentele create de către populația din s. Breanova, com. Morozeni privind construcția poligonului de depozitare a deșeurilor menajere solide și neacceptarea populației de a-i permite antreprenorului să-și îndeplinească obligațiunile contractuale, indiferent dacă obiectul construcției se afla în limitele administrativ-teritoriale ale s. Neculăieuca, au dus la stoparea lucrărilor de construcție a poligonului.

Terenul de amplasare a poligonului era situat la o distanță de 1.38 km de la s. Breanova și 2.5 km de la s. Morozeni și nu avea cum să afecteze populația, iar Institutul de proiectări a ținut seama atât de acești factori cât și de mulți alții, de care ar fi trebuit să se țină cont (apele freatice, roza vânturilor, etc.) la întocmirea proiectului tehnic a poligonului respectiv. Întrucât impedimentul dat nu a fost înlăturat, iar situația nu a fost aplanată, proiectul respectiv a fost retras din finanțare, iar contractul cu antreprenorul care urma să efectueze lucrările de construcție – reziliat.

În procesul de evaluare a impactului proiectului a fost depistat faptul că, destinația terenului agricol pentru construcția poligonului de depozitare a deșeurilor menajere, nu a fost modificată conform legislației în vigoare.

Autospecialele și presa pentru balotarea plasticului procurate au fost inițial de o calitate acceptabilă, dar păstrarea lor a avut loc în condiții proaste, dat fiind faptul că nu era creată întreprinderea de salubritate, iar spații pentru depozitarea acestor bunuri nu au fost atribuite. Înmatricularea autospecialelor conform legislației în vigoare a avut loc abia în 2019, până atunci, mașina/ile a/au activat ilegal, o bună parte din timp fiind pur și simplu depozitate pe teritoriul unor agenți economici din com. Vatici, fiind păstrate sub cerul liber și neavând careva acte de asigurare a integrității acestora. De la ambele autospeciale au fost sustrate câte o anvelopă și acumuloarele, poliția a intentat un proces penal, însă, nu s-a putut

	<p>pronunța referitor la depistarea făptașului. Presa de balotare a plasticului se afla la păstrare pe un alt teritoriu – și de asemenea în condiții neadecvate. La data de 21.01.2013 a fost creat și înregistrat serviciul de salubritate în persoana juridică a S.A „Sfatul Codrenilor”, cu cota valorică de acțiuni a tuturor partenerilor. Administratorul a fost angajat în baza de concurs, au fost elaborate documentele de constituire a serviciului. Din cauza că serviciul respectiv nu a fost pus în funcțiune, întreprinderea așa și nu a mai ajuns să activeze. A fost desfășurată campania de conștientizare, care a fost limitată doar la o singură întâlnire a persoanelor interesate în incinta Consiliului Raional Orhei. Astfel campania respectivă nu a adus rezultatele scontate ținând cont de faptul că populația localităților implicate în proiect nu a fost informată în măsura convenită. Partenerii proiectului la fel nu au lucrat suficient în direcția respectivă.</p>
3. Eficacitatea (Rezultativitatea)	
<p>Care sunt rezultatele obținute până în prezent în urma implementării programului/proiectului (în conformitate cu indicatorii stabiliți), precum și nivelul de calitate a acestora?</p>	<p>La momentul evaluării așa și nu au fost atinse rezultatele scontate. Sistemul eficient de gestionare a deșeurilor menajere solide, prin colectare în containere și transportare la poligonul autorizat de depozitare a deșeurilor așa și nu a fost creat decât la parțial – în careva localități din motivul conflictului apărut dintre partenerul proiectului și populația privind locul amplasării poligonului de depozitare a deșeurilor. Contracte de prestare a serviciilor de salubritate cu beneficiarii finali nu au fost încheiate. Primăriile implicate în proiectul respectiv dețin câte o gunoiște. Din relatările reprezentantului Inspecției Ecologice Orhei gunoiștile respective corespund cerințelor. Până la soluționarea problemelor existente fiecare primărie va transporta deșeurile menajere la gunoiștea localității.</p>
<p>Toate grupurile țintă au acces la / pot utiliza rezultatele / serviciile programului/proiectului?</p>	<p>Din discuțiile cu locuitorii localităților respective, aceștia sunt cointeresați de definitivarea cu succes a implementării proiectului și demararea funcționării serviciului de salubritate. Din motivul conflictului apărut dintre partenerii proiectului și populație, grupurile țintă specificate în cererea de finanțare nu au posibilitate de a se bucura de rezultatele preconizate.</p>

<p>În ce măsură sistemul de MBR¹ aplicat a contribuit la un proces de luare de decizii eficient?</p>	<p>La faza inițială, în proiectul dat nu a existat un sistem de MBR. Acesta, practic, a fost organizat mai mult la nivel intuitiv, după o anumită logică de idei și avea drept scop realizarea calitativă a rezultatelor pentru atingerea obiectivelor aflate la baza proiectului. În procesul decizional, întru realizarea obiectivelor au fost antrenați, în mod regulat, atât beneficiarul cu partenerii săi, pe de o parte, cât și ADR Centru sub supravegherea MDRC (Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor) pe de altă parte. Pentru atingerea obiectivelor, de la bun început au fost întocmite Note informative, care se pronunțau lunar referitor la activitățile implementate în proiect, iar în cazul apariției a careva dificultăți, se organizau ședințe la ADR Centru, la MDRC, sau în teritoriu, pentru aplanarea situațiilor de conflict apărute. Toate discuțiile duse și concluziile la care se ajungea în procesul discuției erau incluse în procese verbale.</p>
<p>A fost aplicat un mecanism de management al riscurilor? Cât de efectiv a fost aplicat acesta în atenuarea riscurilor?</p>	<p>Proiectul respectiv dispune de cadrul logic. Astfel în linii generale, calitatea cadrului logic este acceptabilă, deoarece conține toate elementele constructive și descrie suficient de clar logica intervenției propuse. Cu toate acestea, logica privind ordinea desfășurării activităților în cadrul proiectului este un pic inversată, ceea ce poate duce la apariția unor riscuri serioase în plan de implementare a proiectului.</p> <p>Totodată condițiile și riscurile nu au fost specificate în cadrul logic în măsura cuvenită. Condițiile, care din start presupuneau succesul proiectului, nu au fost analizate. Riscurile denumite în cadrul logic sunt mai mult niște riscuri care pot fi controlate și înlăturate de către implementatorii proiectului. În conținutul proiectului nu există un mecanism de management al riscurilor.</p> <p>Deși riscurile, în cazul proiectelor legate de Managementul Deșeurilor Solide, în mare parte erau asemănătoare și per general puteau fi influențate de lipsa de finanțare deplină, lipsa unui cadru legislativ, existența factorului politic, etc., acestea, totuși, se implementau diferit. În cazul proiectului dat, deși a fost studiat riscul inacceptării populației a unui poligon regional de depozitare a deșeurilor, totuși s-a considerat, că cadrul legal și decizional este unul suficient de argumentat, încât populația băștinașă să accepte normele legale prezentate de documentația tehnică, de deciziile consiliilor locale, etc (cu atât mai mult că primarul localităților Nicolăieuca și Morozeni au confirmat că s-a discutat cu populația despre obiectivele proiectului și aceasta a fost informată). Același risc a fost legat și de faptul că,</p>

¹ Sistemul de monitorizare și evaluare bazat pe rezultate

	<p>logica privind ordinea desfășurării activităților în cadrul proiectului a fost un pic inversată. În mod normal, se creează focus-grupuri, se discută cu ele despre obiectivele proiectului, se antrenează populația în procesul de luare a deciziilor, se informează despre rezultatele preconizate, etc. – adică în primul rând ar fi trebuit de lucrat asupra activității de informare și conștientizare a populației și abia apoi de îndeplinit celelalte obiective (inclusiv întocmirea proiectului tehnic și construcția poligonului de depozitare). Faptul că acest risc nu a fost luat pe deplin în calcul, iar normele legale nu au putut aplana conflictul apărut dintre aplicant, parteneri și populația băștinașă, respectiv nu s-a putut ajunge la un numitor comun, a dus, într-un final, la retragerea din finanțare a proiectului prin decizia CNCDR nr. 19/12 din 20 decembrie 2012 cu privire la implementarea unui proiect, iar mijloacele financiare alocate acestuia – redistribuite la alte proiecte.</p>
<p>În ce măsură rezultatele obținute au contribuit la atingerea obiectivelor programului/proiectului?</p>	<p>Proiectul, per general, a avut șanse de succes, și putea fi un proiect-pilot, pentru regiune, de rând cu multe altele datorită faptului că, pe parcursul implementării acestuia, din partea ADR Centru și a autorității de implementare a politicii de dezvoltare regională (MDRC) s-a făcut tot posibilul pentru a-l îmbunătăți, a-l finanța și implementa, întru atingerea tuturor obiectivelor. Cu toate acestea, indiferent de resursele antrenate în proiect (materiale, financiare, umane, etc.), beneficiarul și partenerii proiectului așa și nu au reușit să conlucreze, să ajungă la un numitor comun nici după crearea întreprinderii de salubritate nou-create:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primăria Vatici așa și nu a transmis în capitalul statutar al S. A. „Sfatul Codrenilor” (întreprinderea de salubritate nou-creată) toate produsele obținute din cadrul proiectului, iar în prezent (iunie 2020) a deschis o altă întreprindere de salubritate locală, care operează cu careva din produsele proiectului; - Ședințele organizate dintre aplicant și parteneri, așa și nu și-au materializat deciziile; - Lipsa poligonului regional era considerat un impediment pentru colectarea separată, depozitarea deșeurilor, chiar dacă în prezent fiecare localitate are cel puțin câte o gunoieră autorizată; - Faptul că partenerii din proiect nu erau din același raion a dus la dezbinarea și divizarea acestora, iar într-un final – și la refuzul de comunicare între ei, ceea ce a diminuat definitiv contextul regional al proiectului; - Întreprinderea de Salubritate S. A. „Sfatul

	<p>Codrenilor”, înregistrată de toate primăriile partenere în calitate de acționari, așa și nu a ajuns să activeze;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bunurile din proiect au ajuns în stare proastă, fără a ajunge să fie gestionate, în mare parte, respectiv nu și-au acoperit nici uzura, nici oricare alte cheltuieli. <p>De facto, avem un proiect ajuns la starea lui inițială, când fiecare APL gestionează cu resurse proprii sistemul propriu de management al deșeurilor, iar resursele antrenate în proiect au fost irosite, în mare parte, în van.</p>
<p>4. Impactul</p>	
<p>Care este impactul proiectului deja observat și cel potențial? A reușit programul/ proiectul să contribuie eficient la atingerea obiectivului general?</p>	<p>În cazul în care vor fi lichidate toate neajunsurile depistate în cadrul implementării, proiectul poate genera un impact direct considerabil în următorii 3-5 ani, contribuind la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea Strategiei de dezvoltare regională; - diminuarea poluării mediului ambiant în localitățile respective, inclusiv prin reducerea volumului de gunoi depozitat neautorizat; - reducerea considerabilă a riscului de îmbolnăvire a populației datorită lichidării gunoiștilor neautorizate; - îmbunătățirea imaginii localităților respective. <p>Printre efectele indirecte potențiale pozitive ale proiectului pot fi enumerate următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea calității vieții populației din localitățile respective; - creșterea calității apelor din localitățile menționate; - crearea condițiilor benefice pentru dezvoltarea fluxului de investiții și dezvoltarea turismului. <p>Prin crearea serviciului integrat de management al deșeurilor menajere solide se va obține îmbunătățirea calității vieții și a mediului ambiant pentru 9 primării (20 localități) implicate în proiect. Totodată deteriorarea platformelor construite, calitatea inferioară a containerelor, precum și nesoluționarea problemei cu amplasarea poligonului de depozitare a deșeurilor, duce la pericolul de a nu atinge obiectivul general al proiectului.</p> <p>Partenerii proiectului ar trebui să găsească o modalitate de conlucrare și să găsească urgent soluții pentru înlăturarea neajunsurilor depistate. Să creeze condiții favorabile pentru buna funcționare a întreprinderii de salubritate în care au investit capital statutar și alte resurse.</p> <p>În consecință, probabilitatea atingerii depline a</p>

	<p>rezultatelor preconizate, și, prin urmare, a obiectivelor specifice stabilite, va depinde, în mare măsură, de îndeplinirea cu succes și în termeni utili a următoarelor sarcini:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lucrul cu populația privind: <ul style="list-style-type: none"> - gradul de conștientizare a populației și sensibilizarea opiniei publice privind caracterul nevătămător a poligonului de depozitare a deșeurilor conform standardelor de mediu și construcție; - necesitatea colectării selective a deșeurilor întru ameliorarea situației ecologice în regiune; - încheierea contractelor pentru serviciile prestate, întru acoperirea cheltuielilor de deservire și dezvoltare a S.A. „Sfatul Codrenilor”; - stabilirea unor tarife relevante de prestare a serviciilor de salubritate. 2. Determinarea locului de amplasare a poligonului de depozitare a deșeurilor cu obținerea autorizațiilor necesare, inclusiv și documentația de schimbare a destinației terenului, sau implicarea în atragerea investițiilor pentru construcția celui existent, conform documentației de proiect. 3. Lichidarea tuturor neajunsurilor la construcția platformelor, păstrarea integrității bunurilor obținute în cadrul proiectului și utilizarea acestora conform destinației. 4. Amenajarea și întreținerea corespunzătoare a teritoriului adiacent platformelor de colectare a deșeurilor.
<p>Au existat/există factori externi eventuali, care au pus/ar putea pune în pericol atingerea impactului programului/proiectului?</p>	<p>Efectele enumerate pot fi măsurate doar după o anumită perioadă de timp (3-5 ani) din momentul începerii funcționării complete a întregului sistem de management al deșeurilor preconizat ca urmare a implementării proiectului dat.</p>
<p>Care sunt efectele directe și indirecte, potențiale și/sau deja manifestate, sub aspect pozitiv sau negativ?</p>	<p>În scopul amplificării impactului într-o perspectivă de lungă durată, partenerii proiectului trebuie să-și onoreze obligațiunile asumate față de populația localităților beneficiare prin crearea condițiilor adecvate de trai și sănătate. Pentru funcționarea eficientă a sistemului integrat de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor APL-urile, principalii parteneri ai proiectului, ar trebui să aibă la dispoziție instrumente de constrângere, inclusiv posibilitatea de a aplica sancțiuni administrative persoanelor, care nu se conformează regulilor stabilite, ce țin de colectarea și evacuarea deșeurilor. În absența acestor pârghii, majoritatea sarcinilor legate de consolidarea procesului de guvernare a deșeurilor</p>

	<p>este greu de îndeplinit. De asemenea, este importantă introducerea anumitor prevederi legislative, care ar obliga toată populația să plătească pentru serviciile acordate. Concomitent, pe lângă instrumentele de constrângere, APL-urile trebuie să:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aibă un rol pro-activ în conștientizarea și informarea permanentă a populației; - asigure o strânsă cooperare cu serviciile desconcentrate, instituțiile de învățământ, agenții economici, societatea civilă și alte grupuri țintă; - elaboreze programe complexe de educație civică, menite să asigure îmbunătățirea continuă a mediului înconjurător și să le implementeze împreună cu actorii sus menționați. <p>Numai în cazul în care autoritățile publice locale își vor asuma responsabilitatea de a îndeplini sarcinile expuse mai sus, va fi posibilă generarea unor efecte pozitive, care vor contribui substanțial la atingerea obiectivului general. În caz contrar, vom avea aceleași poligoane temporare de depozitare a deșeurilor, care, într-un final, vor fi arse și/sau astupate cu înveliș de pământ, pentru a prezenta o situație falsă legată de gestionarea corectă și eficientă a deșeurilor menajere solide, în realitate, însă, creând daune extrem de mari mediului ambiant.</p>
5. Durabilitatea	
<p>Există posibilitatea menținerii sau dezvoltării ulterioare ale beneficiilor proiectului după finalizarea lui sau a asistenței externe?</p>	<p>Ideea proiectului este una binevenită, cu condiția că vor fi atinse toate obiectivele propuse. În cazul în care serviciul de salubritate va începe a activa, durabilitatea instituțională și financiară va fi asigurată de către S.A. „Sfatul Codrenilor”. Totodată este necesar de adoptat o politică tarifară echitabilă. Consiliul de administrare a întreprinderii a stabilit cuantumul tarifului lunar pentru o persoană de 6 lei și 99.78 lei/m³ pentru agenții economici.</p> <p>Pentru buna funcționare a serviciului de colectare, sortare și valorificare a deșeurilor menajere, prin intermediul proiectului implementat din FNDR a fost procurat utilaj și echipament necesar pentru buna funcționare a serviciului de salubritate.</p> <p>În cazul atingerii obiectivelor stabilite și la prezentarea unui succes al întreprinderii în plan de gestionare corectă și eficientă a deșeurilor, durabilitatea proiectului ar putea fi influențată pozitiv și de pe urma asistenței externe, începând de la finanțarea unor activități de consolidare a capacităților întreprinderii, până la nivel de achiziționare de noi utilaje, mașini, linii de sortare și</p>

<p>Există un plan de durabilitate ca parte integrală a designului proiectului? Sunt alocate resursele necesare pentru implementarea lor? Sunt responsabilitățile părților stipulate clar?</p>	<p>construcții de poligoane.</p> <p>Beneficiarii nu au elaborat un plan concret de durabilitate a rezultatelor proiectului. În cadrul proiectului a fost creată SA „Sfatul Codrenilor”, în gestiunea căreia va fi colectarea, reciclarea, transportarea și depozitarea deșeurilor solide menajere.</p> <p>Din cauza conflictului apărut pe marginea terenului de amplasare a poligonului, întreprinderea respectivă, la momentul creării ei, nu funcționa. Ulterior a fost organizată o ședință cu participarea reprezentanților MDRC, ADR Centru, applicantului, partenerilor proiectului, reprezentanților companiei de consultanță „Proconsulting”, a managerului de proiect și directorului întreprinderii de salubritate nou-create S. A. „Sfatul Codrenilor”. În cadrul acesteia s-a discutat despre activitatea APL în vederea asigurării durabilității proiectului; despre impedimentele și obstacolele apărute în procesul de administrare a bunurilor obținute în rezultatul implementării proiectului; iar la Procesul-verbal nr. 5/2013 al ședinței de lucru cu beneficiarii proiectului din 16.01.2013 a fost anexat un Îndrumar cu etapele necesare (un plan de măsuri pentru asigurarea durabilității proiectului), care urmează de îndeplinit, în vederea asigurării durabilității.</p> <p>Construcția poligonului a fost stopată din cauza conflictului apărut dintre locuitorii satului Breanova, com. Morozeni (în apropierea căruia trebuia să fie amplasat drumul de acces la poligonul de depozitare a deșeurilor din extravilanul s. Neculăieuca) și partenerii proiectului.</p> <p>Partenerii proiectului ar trebui să țină o evidență mai strictă în ceea ce privește întrebuințarea și păstrarea bunurilor generate în cadrul proiectului. Aceștia trebuie să stabilească un plan de asigurarea a durabilității tuturor bunurilor obținute în cadrul proiectului.</p> <p>Deși au trecut peste 7 ani de la momentul transmiterii bunurilor în gestiunea primăriilor, de la momentul creării întreprinderii de salubritate, unele produse ale proiectului așa și nu au ajuns în gestiunea întreprinderii, iar aceasta din urmă, așa și nu a ajuns să activeze conform destinației sale. În cele din urmă, partenerii proiectului au ajuns să nu mai conlucreze, iar bunurile din cadrul proiectului au ajuns în stare deplorabilă, deși într-o anumită parte, mai sunt întreținute de careva primării.</p> <p>Acordul de parteneriat semnat între ADR Centru, applicant și parteneri, de facto, a rămas unul fictiv, iar obligațiunile părților, menționate în acesta așa și nu au fost îndeplinite pe deplin.</p>
---	--

<p>Există responsabilități asumate (ownership) din partea beneficiarilor programului/proiectului? Sunt suficiente capacități instituționale și manageriale ca să asigure continuitate și utilizarea eficientă a beneficiilor programului/proiectului?</p>	<p>Un rezultat al proiectului constituie crearea serviciului de salubritate. Astfel prin semnarea actului de constituire și contractului de societate, încheiat între partenerii proiectului la data de 29.11.2012, a fost creată S.A. „Sfatul Codrenilor”. Administratorul acesteia a fost angajat pe bază de concurs și confirmat în funcție prin decizia Consiliului de administrare a societății, membrii căruia sunt primarii comunelor beneficiare ale proiectului.</p> <p>Pentru organizarea și funcționarea eficientă a serviciului a fost elaborat Planul strategic de dezvoltare a serviciului de salubritate. Totodată este importantă elaborarea unui plan de asigurare a durabilității rezultatelor proiectului pentru o perioadă de cel puțin 3 ani. Este de menționat faptul că, partenerii proiectului să-și onoreze obligațiunile asumate în cadrul proiectului pentru a obține impactul propus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - determinarea terenului de amplasare a poligonului de depozitare a deșeurilor și obținerea tuturor actelor necesare pentru exploatarea lui conform destinației; - lucrul permanent cu populația privind conștientizarea și informarea privind necesitatea colectării selective a deșeurilor și achitarea taxei pentru serviciile prestate; - lichidarea gunoștilor spontane și menținerea ordinii în preajma platformelor de colectare selectivă a deșeurilor și repararea celor deteriorate; - stabilirea unui grafic de transportare a deșeurilor. <p>Îndeplinirea măsurilor menționate mai sus ar putea face ca intenția de regionalizare a guvernării deșeurilor să fie realizată cu succes în Regiunea de dezvoltare Centru.</p>
<p>Există un cadru de politici adecvat pentru menținerea corespunzătoare a beneficiilor/rezultatelor programului/proiectului?</p>	<p>Activitatea S.A. „Sfatul Codrenilor” este coordonată de Adunarea generală și Consiliul de administrare a societății, membrii căruia sunt primarii comunelor și satelor beneficiare a proiectului. De asemenea tarifele pentru prestarea serviciilor consumatorilor sunt aprobate de către consiliul respectiv.</p> <p>Este important de menționat că autospecialele au fost aduse la condiții relativ normale de funcționare (instalarea anvelopelor și acumulatorilor sustrase), iar înregistrarea acestora conform legislației a avut loc abia în anul 2020.</p> <p>Pentru buna funcționare a sistemului de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor menajere solide, S.A. „Sfatul Codrenilor” în activitatea sa trebuie să se conducă de prevederile Planului</p>

	strategic elaborat în acest sens.
6. Aspecte transversale (cross-cutting)	
<p>Respectarea Drepturilor Omului:</p> <p>- În ce măsură programul/proiectul a contribuit la promovarea drepturilor omului?</p> <p>- În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de grupurile vulnerabile în procesul de planificare? Care a fost grupul vulnerabil identificat și inclus social? A avut acesta de câștigat sau de pierdut în urma implementării proiectului?</p>	<p>Proiectul nu are careva referințe care ar avea nemijlocit legătură cu promovarea drepturilor omului. Totodată, scopul final al proiectului este crearea unor condiții de viață mai bune pentru locuitorii celor 20 de localități. Dreptul respectiv este garantat fiecărui cetățean al țării prin Legea fundamentală a statului - Constituția RM, articol 37 „Dreptul la un mediu înconjurător sănătos”.</p>
<p>Respectarea egalității de gen</p> <p>În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de aspectele de gen în procesul de planificare și implementare?</p> <p>Câte femei/fete și câți bărbați/băieți au beneficiat de rezultatele, produsele proiectului?</p>	<p>Obiectivul proiectului țintește interesele populației din toate cele 20 de localități indiferent de gen. În același timp, este prevăzut ca serviciile de colectare a deșeurilor să fie accesibile în măsura egală și bărbaților, și femeilor, fapt care asigură respectarea intereselor tuturor cetățenilor.</p>
<p>Respectarea necesităților privind protecția mediului:</p> <p>S-a ținut cont de aspectele ecologice la etapa de elaborare, precum și implementare a programului/proiectului?</p> <p>Care a fost influența proiectului asupra stării mediului (pozitivă sau negativă) și ce măsuri au fost întreprinse pentru ameliorarea acestora?</p>	<p>Proiectul are drept scop primordial să reducă impactul negativ asupra mediului înconjurător prin consolidarea procesului de guvernare a deșeurilor în cele 20 de localități din Regiunea de Dezvoltare Centru.</p> <p>Chiar dacă o analiză minuțioasă a impactului ecologic al proiectului nu a fost efectuat de la bun început, spectrul măsurilor identificate demonstrează în mod elocvent efectele majore pozitive ce vor urma în urma implementării acestuia. Prevenirea formării gunoiștilor neautorizate noi, precum și contribuția la lichidarea celor existente, extinderea maximal posibilă a serviciilor de colectare a deșeurilor menajere solide, diminuarea volumului de gunoi, grație introducerii și fortificării colectării selective a deșeurilor – sunt doar câteva exemple benefice, ce contribuie la remedierea stării mediului înconjurător.</p>
<p>Bună guvernare:</p> <p>Pe parcursul planificării și implementării programului/proiectului a fost asigurat modul participativ și transparența procesului decizional?</p>	<p>Rezultatele proiectului pot declanșa noi genuri de activitate, care ar avea un impact benefic asupra dezvoltării economice a regiunii și respectării drepturilor cetățenilor de a locui într-un mediu salubru.</p> <p>ADR Centru, pe tot parcursul implementării proiectului și în perioada post proiect a publicat informații referitor la ședințele organizate în teritoriu, cu privire la scopul acestora, modul de implementare a proiectului, etc. A avut grijă ca procesele verbale, notele informative din cadrul proiectului, să ajungă și la aplicant, iar acesta, la rândul său să le prezinte partenerilor, să discute asupra lor. Per general,</p>

conlucrarea cu aplicantul și partenerii în primii doi ani de finanțare și activitate a fost în mare parte constructivă. La nivel local, însă, primăriile, probabil nu s-au implicat activ în procesul de conștientizare a populației, chiar dacă procesul decizional era unul transparent. Acest lucru a dus la apariția conflictului dintre populația băștinașă a com. Morozeni cu aplicantul proiectului și cu ceilalți parteneri. N-au fost plasate materialele publicitare în fiecare localitate așa cum era prevăzut inițial. Doar în primăria s. Vatici este amplasat panoul informativ, unde se menționează ca acest proiect este finanțat din sursele FNDR. De asemenea, pe autospeciale nu sunt lipite stikere, pe care să fie menționat că aceste autovehicule au fost procurate din mijloacele financiare ale FNDR.

Concluzii pe fiecare criteriu de evaluare:

1. Managementul deșeurilor menajere solide constituie o problemă majoră în ameliorarea mediului ambiant, pentru creșterea nivelului de trai a populației și menținerea sănătății publice. Conceptul proiectului este unul relevant pentru dezvoltarea durabilă a localităților implicate în proiect;

2. Este de menționat faptul că capacitatea operațională a agențiilor de dezvoltare regională de implementare a proiectelor și capacitatea de absorbție a beneficiarilor s-a dovedit a fi prea ambițioasă. Implementarea proiectului nu a început cu activitățile necesare. Astfel beneficiarii știind de capacitatea redusă a poligonului de depozitare a deșeurilor din orașul Orhei, la prima etapă de implementarea a proiectului ar fi trebuit să efectueze sondajul de opinie a populației, precum și să lucreze în direcția conștientizării populației, după care să efectueze activitatea de construire a poligonului și abia mai apoi – pe cea de construire a platformelor de colectare a deșeurilor; achiziție de tehnică și utilaje, etc. Astfel proiectul s-a dovedit a fi unul ineficient, iar rezultatele nu au fost deloc cele scontate.

3. Responsabilitatea redusă și pasivă a partenerilor proiectului a influențat negativ asupra eficacității proiectului. Aceștia urmau să mobilizeze populația în vederea conștientizării populației despre importanța proiectului și atitudinea față de obiectivele propuse pentru a fi atinse. Informarea insuficientă a populației a adus la aceia că lucrările de construcție a poligonului au fost stopate. Locuitorii din satul Breanova com. Morozeni, în apropierea căruia se afla terenul pentru amplasarea poligonului, s-au opus construcției acestuia și au creat impedimente, în acest sens, indiferent că obiectivul dat nu era amplasat pe teritoriul localității lor. Acest lucru a dus la faptul că activitățile din cadrul proiectului s-au stopat, iar continuitatea proiectului a fost diminuată. Bani publici au fost irosiți, per general, fără a realiza, finalmente, obiectivele stabilite inițial în proiect. Acest lucru a avut doar un efect temporar.

4. La nivel de idee, de cerere de finanțare, proiectul este unul destul de corect și are un impact esențial asupra diminuării poluării mediului ambiant în localitățile respective, inclusiv prin reducerea volumului de gunoi depozitat neautorizat; asupra reducerii considerabile a riscului de îmbolnăvire a populației datorită lichidării gunoiștilor neautorizate; asupra îmbunătățirea imaginii localităților respective. În realitate, însă, proiectul dat se află la faza sa inițială, doar că în unele localități beneficiare, serviciul de salubritate funcționează la nivel local.

5. Durabilitatea rezultatelor proiectului în mare măsură depinde de atitudinea proactivă a aplicantului și a partenerilor lui în realizarea propriilor responsabilități. Nu a fost

efectuată procedura de schimbare a destinației terenului conform legislației în vigoare, în aria căruia va fi amplasat poligonul. După ce s-a iscat conflictul în vederea amplasării acestuia, partenerii proiectului au ajuns la momentul de căutare a altului teren. Bunurile generate în rezultatul implementării proiectului nu sunt păstrate în condiții adecvate.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor prin scrisoarea nr. 04/2-2264 din 08.10.2012, a atenționat Consiliu Raional Orhei despre excluderea proiectului respectiv de la finanțare în cazul în care problemele apărute nu vor fi soluționate. În pofida acestui fapt, nu au fost întreprinse careva măsuri de soluționare a acestora;

6. Situația în cadrul acestui proiect este agravată nu numai de lipsa bunei executări a lucrărilor de construcție, dar și de atitudinea pe care o au unele primării față de dezvoltarea regională și/sau față de parteneriate. Acest lucru duce la afectarea considerabilă a imaginii atât a instituțiilor responsabile (ADR / MADRM), cât și a procesului de dezvoltare regională propriu zis pe întreg spațiul geografic al Republicii Moldova.

Recomandări cheie (în ordinea gradului de importanță și adresate principalelor părți interesate):

Aplicantul și partenerii lui vor:

1. efectua intensiv lucrul cu populația în vederea conștientizării, importanței colectării deșeurilor și depozitării conform normelor legale, precum și necesităților de achitare a serviciile acordate;
2. urgenta efectuarea procedurii de schimbare a destinației terenului în aria căruia actualmente se află poligonul de depozitare a deșeurilor menajere, conform legislației în vigoare sau vor identifica alt teren conform cerințelor stabilite;
3. lichida neajunsurile la platforme pentru a face posibil accesul autospecialei la containere și vor repara plasele metalice deteriorate;
4. amenaja spațiile verzi și menține curățenia în jurul platformelor de colectare a deșeurilor menajere, de asemenea vor lichida neajunsurile la platformele deteriorate depistate în urma evaluării impactului proiectului;
5. urgenta demararea procesului de funcționare a serviciului de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor solide menajere, utilizând infrastructura existentă;
6. identifica soluții pentru asigurarea integrității bunurilor generate în cadrul proiectului;
7. căuta modalitatea de repornire a S. A. „Sfatul Codrenilor” și-i vor transmite la balanță toate bunurile acumulate din cadrul proiectului, pentru buna funcționare a întreprinderii în vederea serviciilor de salubritate;
8. accelera procesul de punere în funcțiune a echipamentului de balotat, ținând cont de faptul că plasticul periodic se colectează;
9. lichida gunoșiile neautorizate și vor prezenta acte confirmative în acest sens;
10. aproba tarife echitabile pentru susținerea financiară a S. A. „Sfatul Codrenilor”, dezvoltarea serviciului de salubritate, precum și asigurarea durabilității proiectului implementat.
11. elabora Planul de asigurare a durabilității proiectului pentru o perioadă de 3 ani și vor prezenta trimestrial rapoarte ADR Centru privind realizarea planului.

În perspectivă, ar fi bine ca obligațiunea privind implementarea proiectelor să fie în gestionarea deplină a beneficiarilor (aplicanților), fapt ce va duce la respectarea disciplinei operaționale și va asigura creșterea responsabilității față de soarta de mai departe a rezultatelor proiectelor.

Este binevenit ca în perspectivă, cererile de finanțare a proiectelor în domeniul managementului deșeurilor solide menajere să fie însoțite de studiu de fezabilitate, care ar demonstra oportunitatea creării și organizării serviciului de salubritate cu toată infrastructura necesară, precum și rezultatele unui sondaj privind opinia publică în acest scop.

III. Realizarea indicatorilor de produs și rezultat în cadrul proiectului

Nr. d/o	Indicatori planificați:	Rezultatele principale atinse la finele proiectului	Notă
Indicatori de produs			
1.	Autospeciale	2	Îndeplinit 100%
2.	Urne stradale	600	Îndeplinit 100%
3.	Containere pentru colectarea DMS	308	Îndeplinit 100%
4.	Presă de balotat plasticul	1	Îndeplinit 100%
5.	Platforme de precolectare a deșeurilor	77	Îndeplinit 100%
6.	Mobilier și inventar pentru întreținerea de salubritate		Îndeplinit 100%
	mese calculator	2	Îndeplinit 100%
	scaun fix ISO	5	Îndeplinit 100%
	calculator (Workstation, monitor, Windows 7)	2	Îndeplinit 100%
	imprimantă	1	Îndeplinit 100%
	MFD Xerox Word Center 3550	1	Îndeplinit 100%
	Fax Panasonic KX-FT 982UAB	1	Îndeplinit 100%
	Program soft contabilitate (1C)	1	Îndeplinit 100%
7.	Cheltuieli pentru amenajări și protecția mediului	0,00	Aplicantul și partenerii din cadrul proiectului și-au îndeplinit atribuțiile față de proiect, privind cofinanțarea, doar parțial – au instalat urnele stradale în localități; periodic, la solicitarea ADR Centru, au amenajat teritoriile din jurul platformelor. Cu toate acestea, acte confirmative, care să demonstreze că aplicantul și partenerii și-au onorat atribuțiile legate de contribuția lor în proiect, așa și nu au fost prezentate.
8.	Poligon pentru depozitare DMS	0	Ca urmare a evenimentelor din septembrie-octombrie 2012, construcția poligonului de depozitare a DMS a fost anulată, iar proiectul nu și-a atins scopul. A fost inclus în POR 2013-2015, pentru a permite APL soluționarea întrebării cu privire la poligonul pentru depozitare a DMS și eventuala finanțare din alte surse decât FNDR. Cu toate acestea, pentru construirea poligonului a fost cheltuită suma de 566 065,54 lei (Proiect tehnic de execuție – 71 288,00 lei, Servicii de verificare a proiectului tehnic – 8 124,00 lei, Lucrări de construcție – 481 696,81 lei, Supraveghere tehnică – 3 756,73 lei, Supraveghere de autor – 1 200,00 lei), doar că proiectul n-a mai ajuns să fie finanțat și finalizat, iar întreținerea de salubritate S. A. „Sfatul Codrenilor” n-a mai ajuns să funcționeze și să se dezvolte.

Indicatori de rezultat

1.	Localități beneficiare de serviciu de salubritate	5	În urma ședințelor organizate în noiembrie 2013, a fost amenajată o gunoiște temporară în s. Codreanca, com. Codreanca, r-nul Strășeni, unde a fost stabilită o depozită gunoieră în localități. Restul localităților urmau să decidă asupra amenajării gunoiștelor temporare și încadrarea în serviciul de colectare și depozitare a deșeurilor, pe parcurs. Actualmente, beneficiar de servicii de salubritate este doar primăria com. Vatici, care a înregistrat autospecialele și respectiv și un nou serviciu de salubritate.
2.	Persoane instruite	287	Îndeplinit 100%
	inclusiv: bărbați	118	Îndeplinit 100%
	femei	169	Îndeplinit 100%
	dintre care: reprezentanți APL	9	Îndeplinit 100%
	bărbați	8	Îndeplinit 100%
	femei	1	Îndeplinit 100%
3.	Persoane informate	3479	Îndeplinit 100% din FNDR, restul rămâne a fi realizat din contribuția partenerilor
4.	Campanii de conștientizare, inclusiv	2	Îndeplinit 100%
	emisiuni TV	2	Îndeplinit 100%
	emisiuni radio	1	Îndeplinit 100%
	publicații în presa locală	2	Îndeplinit 100%
	buclete/pliante informaționale	3000	Îndeplinit 100% din FNDR, restul rămâne a fi realizat din contribuția partenerilor
	postere informaționale	60	Îndeplinit 100% din FNDR, restul rămâne a fi realizat din contribuția partenerilor
	bannere pentru campanii de conștientizare	15	Îndeplinit 100%
	altele (un film)	1	Îndeplinit 100%
5.	Înreprindere de salubritate nou-creată	1	Îndeplinit 100% din FNDR, restul activităților legate de transmiterea bunurilor din cadrul proiectului, punerea pe roate a serviciului - rămâne a fi realizat din contribuția partenerilor
6.	Serviciu de salubritate funcțional	-	Indiferent de investițiile efectuate în proiect, indiferent de achizițiile realizate de către ADR Centru și finanțate din FNDR, pentru a pune pe roate serviciul de salubritate regional, indiferent de faptul că au fost prestate servicii de consultanță, instruire și conștientizare, serviciul de salubritate din cadrul proiectului finanțat așa și nu s-a realizat. Iar com. Vatici și-a realizat, chiar, propriul serviciu de salubritate, utilizând autospecialele transmise din cadrul proiectului.

IV. Lista persoanelor intervievate:

Numele, Prenumele	Funcția
Tudor Mesina	ex-director ADR Centru
Anatolie Iazinschi	director SRL "Moldsercon"
Dumitru Ciobanu	primar comuna Vatici, Orhei
Mihai Cotelea	primar comuna Codreanca, Strășeni
Oleg Stavila	primar comuna Ghetlova, Orhei
Petru Dogocher	ex-primar comuna Vatici, Orhei
Stefan Mihalas	ex-inspector principal, Inspectoria Ecologica Orhei
Dumitru Croitoru	ex-primar satul Neculaieuca, Orhei
Gheorghe Gondiu	ex-primar satul Isacova, Orhei
Constantin Nacarciuc	medic igienist, Centrul de Sanatate Publica
Dorin Zhibarta	ex-primar comuna Morozeni, Orhei
Ion Dogocher	ex-administrator „Sfatul Codrenilor”
Vasile Scripnic	ex-primar comuna Seliste, Orhei
Viorel Solin	politist de sector, inspectoratul de politie, Orhei
Victor Alexandru	ex-primar comuna Săseni, Orhei
Elena Soboleva	ex-primar comuna Putintei, Orhei
Mihail Cojocaru	ex-director gimnaziul Putintei, Orhei
Victor Alexandru	ex-primar comuna Săseni, Călărași